

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre . . . . . 6 ft — ar.
 Fél évre . . . . . 3 ft — kr.
 Negyedévre . . . . . 1 ft 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal:

Nagyenyedi

Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság

Főter 38. szám alatt,

hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Csató János.

1899. szeptember 12.

Alsófehér vármegye közönsége a tegnapi napon ritka szép ünnepelt ült. A vármegye lakossága nemzetiségi és politikai pártkülömbőség nélkül ülte meg örömmünnepét annak, hogy Csató János, Alsófehér vármegye alispánja, már 25 éve vezeti a vármegye ügyeit, áll annak élén és hosszú huszonöt éves becsületes munkájával jó és rossz időben, tántoríthatatlanul fáradozott, munkálkodott szeretett szülő vármegyéje érdekében, annak előhaladásában, boldogulásában.

Az általánosan tisztelt, szeretett és nagyra becsült férfiú, a derek alispán, a kitünő tudós iránti halának, tiszteletnek kifejezése volt a tegnapi ünnep, annak lefolyása pedig bizonyossága annak, hogy a lelkiismeretes, igazságos munkának mindig megvan a jutalma és egy emberöltőnek derek munkájával százezereknek lehet szeretetét, tiszteletét kivívni.

Ünnepi hangulatban, örömteljes szívet vettünk mi is részt Csató János ünnepeltetésében és most ez ünnepségek lezajlásával hű krónikásai óhajunk lenni a lefolyt eseményeknek, megörökíteni óhajva a tegnapi napot, mint Alsófehér vármegye történetének egyik szép, lélekemelő, emlékezetes napját.

Az ünnepélyek tulajdonképen kedden reggel vették kezdetüket, de már hétfőn a vármegye távolabbi vidékeiről az esti és éjjeli vonatokkal megérkezett vendégek és megyebizottsági tagok városunknak megadták a külső ünnepi jellegét. Országgyűlési képviselőink közül hétfőn érkezett meg br. Kemény Géza és dr. Werner Gyula; előbbi főispánunkhoz, utóbbi lapunk főszerkesztőjéhez, Török Bertalan orszgy. képviselőhöz szállott meg.

Kedden már a kora reggeli vonatok, a gyorsvonat és

a személyszállító vonatok, százait hozták a Nagy-Enyedre igyekvő ünnepelni óhajtó megyebeli és más törvényhatóságbeli vendégeknek. Országgyűlési képviselőink közül kedden reggel érkezett meg a már itt levő Török Bertalan, br. Kemény Géza és dr. Werner Gyula kivül Zeyk Gábor, dr. Mohay Sándor és Szócs Pál. A 9 órai vonattal jött Novák Ferencz Gyulafehérvár polgármesterének kíséretében Lukács Béla v. b. t. t., volt kereskedelmi miniszter, kit az állomásnál Tóth Miklós árvaszéki elnök és Albert Iván államépítészeti hivatali főnök fogadtak és kalauzoltak szállására a „Két hattyú” szállóba. Kilencz óra után már több száz vendég és megyebizottsági tag gyűlt össze a vármegye házára, várán a közgyűlés megnyitását. Az ünnepelő közönség soraiban képviselve volt az egész vármegye. Városaink, Abrudbánya, Gyulafehérvár és Vizakna, legelőkelőbb polgáiraikkal voltak képviselve; a balázsfalvi és gyulafehérvári káptalanok kiküldött kanonokaikkal képviseltették magukat; nagybirtokosaink Zeyk József br. főrendihazi taggal élükön majdnem teljes számban jelentek meg. Ott voltak közéletünk összes számottevő tagjai, az összes hatóságok, testületek, bíróságok, egyesületek részint képviselőikkel, részint testületileg.

Pont 10 órakor az állandó választmány rövid ülése után a zsufolóság megtelt közgyűlési teremben számos megyebizottsági tag kíséretében diszmagyarban megjelent Zeyk Dániel főispán és a Csató János alispán érdemeinek megörökítése céljából, a megyebizottság tagjai által megtartatni óhajtott közgyűlést megnyitotta. Felkérte a megyebizottság tagjait, miszerint Csató János alispánt küldöttségileg hívják meg a közgyűlésre. Midőn pedig az ünnepelt, a Miksa Elek, gr. Bethlen Sándor, Nemes Sámuel, Zeyk Kálmán és Kovács Gyula vezetésével megalakult küldöttség élén, a közgyűlési teremben a bizottság zugó eljenzése között megjelent, Zeyk Dániel főispán a közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg:

Tekintetes törvényhatósági közgyűlés!
 Számos törvényhatósági bizottsági tag azon kérés-

sel fordult hozzám, hogy tekintettel arra, miszerint királyi tanácsos alispánunk a folyó évben ünnepi alispánosságának 25 éves évfordulóját, egy rendkívüli közgyűlés összehívása által nyujtsak alkalmat a vármegye közönségének arra, hogy szeretett alispánja iránt táplált érzelmeit kellő formában kifejezhesse. Szíves örömet engedtem a felkérésnek és a mai napra tűztem ki a rendkívüli közgyűlést, melynek egyedüli tárgya: nagyságos alispán ur személye iránti érzelmeik kellő formában való kifejezése lesz; ez által is kifejezésre kívántam juttatni azon meggyeserte általános érzett hangulatot, mely a mai napot Alsófehér vármegye ünnepnapjai közé avatja. Sokszorosan fokozódik az ünnepi hangulat, fokozott mértékben nyer jelentőségében a mai nap ó Császári és Apostoli Királyi Felségének, legkegyelmesebb Urunk és Királyunknak azon legmagasabb kegyes elhatározása folytán, melyet szeretett alispánunk iránt nyilvánított akkor, a midőn folyó évi augusztus hó 11-én Ischlben kelt legfelsőbb rendeletével Csató János királyi tanácsos alispán urnak a vármegye szolgáltatában eltöltött sok évi „hű és jeles” szolgálatai elismerésül a III. o. vaskorona-rendet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Huszonöt évi „hű és jeles” szolgálat, számottevő és elismerésre méltó működés — mindig és minden körülmények között — kétszeres beszámítás alá esik akkor, ha a letelt negyedszázad eseményeit vizsgáljuk és látjuk az alkotmányos élet hajnalát, ha látjuk a haladó kor gyors fejlődést igénylő követeléseit, ha látjuk közéletünk fejletlenségét és látjuk a rohamos fejlődés gyors hullámzásait, ha látjuk a mai kor fejlettségeit s bennök letéve a jövő fejlődéseinek garanciáit.

Nagy és nehéz munkát végeztek azok, kik ezen 25 éven át szolgálták közügyeinket „hűen”; nagy és nehéz volt a nagyságod munkája is, ki hű és jeles szolgálatai által egyenlő mértékben tudta kiérdemelni a Felséges Úr elismerő kegyét és a vezetésére bízott törvényhatóság osztatlan bizalmát; ime, vegye ó Császári és Apostoli Királyi Felsége elismerésének külső diszjegyét, vegye és viselje hosszú éve-

TÁRCZA.

Huszonöt év.

Jankafalvi Csató János, kir. tanácsos, vaskorona-rend lovagja, Alsófehér vármegye alispánjánk negyedszázados alispáni jubileumára 1899. szeptember 12-én. Irta: Dr. Szócs Géza a nagyszabeni állami főgimn. tanár, Alsófehér vármegye törvényhatósági biz. tagja.

Tünnek az órák, mulnak az évek
 S nehezül felettünk az idők járása.
 Rendre kidőlnek közülünk a vének,
 S gárdájuknak nem is lesz sohase' mása.
 Te még állsz szilárdul, derek alispánunk,
 Edzett katonája daliás időnek;
 Hont szeretni, törvényt tudni Hozzád járunk
 Gyenge ujonczai jelennek s jövőnek.

Büszkén leng a szélben vármegyénk zászlója,
 S hirdeti e napon a Te dicsőséged.
 Nemzetünk istene, ki honunkat óvja.
 Megtartott ez örömnapra nekünk Téged.
 Velünk együtt örvend tudomány muzsája,
 Kinek buzgó hive és követője vagy;
 S ünnepelhet egész Magyarok-hazája,
 Mert bár lényed szerény: honfi-érdemed nagy.

Ötven év előtt ott voltál, zsenge gyermek,
 Honnak védői közt az ádáz csatákban.
 Véredet áldozni készen jogunk mellett,
 Zord idők viharát megállva szilárdan.
 Majd elcsendesült a háboruk moraja,
 Huszonöt év telt el, alispánunk lettél;
 Fölvirult a béke, mint a zöld olajfa,
 S minket mindig jóra és jogra vezettél.

Negyedszázad óta állsz a kormány mellett,
 S vezeted Erdélyrész vezérvármegyéjét.

Mikor közért magánjód áldozni kellett,
 Nem haboztál, s híven szolgáltad a békét.
 Nehéz viszonyok közt igazságos voltál;
 Bár híven ápoltad a jó barátságot,
 De azért mindig az igaz mellett szóltál
 S sohasem áldoztad fel az igazságot.

Melletted áll e szép napon a vármegye,
 Főispánunk s Zeykek, Bethlenek, Bánffyak,
 Körül tisztelőid végtelen serege,
 Magyarok s románok, mind derek honfiak;
 Együtt száll fel imánk: hatalmas Istenünk,
 Sokáig éltesd a mi jó Alispánunk!
 Ó a mi kipróbált, tapasztalt vezérünk,
 Kihez igazt, nemest, jót tanulni járunk!

A magyar irodalom kardforgató apostolai.

(Vége.)

Nagy kárára hazánknek, e nagy tehetség nem érvényesülhetett, elveit diadalra nem juttathatta, törekvéseit meg nem valósíthatta. Leszorítottat a cselekvés mezejéről. Hadtudományi munkáit ujabban a Magyar tudományos akadémia hadtudományi bizottsága adta ki Rónai Horváth Jenő magyarász jegyzeteivel. E munkák: A török áfium ellen való orvosság, a Mátyás király életéről való elmélkedés, a Vitéz hadnagy, a diszkurzusok, aforizmak és cenzuratiótelek e becses gyűjteménye, végre a töredékben ránk maradt Tábori kis Tracta. A mellőzött hőst disztelen halál vitte kora sirjába. A lánggal lobogó áldozat lehunyt. Az idő csak részben váltotta valóra eszméit és — habár változtatott alakban is — neki adott igazat. A nemzet ezentul is szétszórvá és szervezetlen küzdött az idegen seregek mellett a török ellen, mint annak előtte. Maga erejéből

országát a török hódoltság alól fel nem szabadíthatta. Az idegen segítség azonban sokba került a nemzetnek.

A nemzetnek ezentul önálló hadserege nincs. Majd lassan létesül az állandó hadsereg magyar ezredei hadjutalékával, de megmarad mellette a nemzeti fölkeles is. A hadseregben a magyar nyelv idegenné válik s a magyar katonai irodalomról szó sem lehet. Bár voltak magyar katonák, sőt polgári és egyházi rendbe tartozó emberek is, kik e korszakban katonai dolgokról irtak, de műveik alig gyarapítják a szakirodalmat, még kevésbé tarthatnak arra számot, hogy a nemzeti irodalom küncsei között említsük őket.

E meddő korból mégis felemlítjük azokat, kik a magyar katonai irodalmat ápolták vagy az irodalom egyéb szakát szolgálták, kik uttörői voltak tehát amaz utódoknak, kiknek tiszteletére és emlékezetére lapunk emléket emel.

Kemény János br. 1660—1662-ig Erdély fejedelme, ki a hadi pályán magát már Bethlen Gábor alatt kitüntette és a két Rákóczy György alatt vezéri tisztet öltött be s tatár fogságba jutván, Krimben két évig sinlődött s később Segesvár ostrománál elesett. Krimi fogságában „Gileadi Balsamum, azaz Szent Dávid százötven Soitárinak czéjlok és értelmei szerint egybeszedgetéseknek és czéjlok szerint való alkalmaztatásoknak táblája” czimű könyvet irt, melyet Lorántfi Zsuzsanna adott ki.

Koháry István gróf, Fülekvár védelmezője, ki a törökkel vívott 1687-iki ütközetben jobbkarját vesztette, „Tintinnabulum Tripaediantium” czim alatt oktató énekeket szerzett. Ezt követték Munkács kóvár árkában szerzett versei, majd „A bú enyhődésére” szerzett versei, továbbá: Vasba vert rabnak verseibe vett sétálása, ehhez csatlakozik Keseredett rabnak ébren alva látott álma. Kovács János esztergomi mérnök lefordította Khewen-

kenetát teljes testi és lelki egészségben; legyen a mai nap, mely zárkóve a negyedszázados munkának, alapköve a jövő évek hű és sikeres munkásságának.

A törvényhatósági közgyűlést ezennel megnyitom. Beszédükben a főispán a megyebizottsági tagok eljenzése közben az alispán mellére tűzte a III-ad osztályú vaskorona-rendet.

A főispáni megnyitó beszéd elhangzása után Gáspár János vármegyei főjegyző jelentkezett szólásra és szép kéréddel, szívrható beszédben terjesztette elő az állandó választmány következő indítványát:

Alsófehér vármegye törvényhatósági bizottsága azon alkalomból, hogy Csató János aa. kir. tanácsos és a III. oszt. vaskorona-rend tulajdonosa folyó évben a vármegye alispánjává megválasztásának 25-ik évfordulóját érthette meg, ezen, ugy az alispán aa., mint a vármegye életében ünnepies és kegyeletes érzést keltő mozzanat megünneplésére jelen rendkívüli közgyűlésében összegyűlvén, határozatilag kimondja:

miszerint tekintettel arra, hogy Csató János aa. a törvényhatósági bizottság 1874. évi május hó 27-én tartott ülésében Alsófehér vármegye alispánjává megválasztván, a vármegye ezen első tisztviselői állását a közbeneső négy általános tisztújítás alkalmával a törvényhatósági bizottság közbizalmából megtartva: azt egy negyed századon át mindig a vármegye önkormányzati jogai védelmében a legpuritánabb önzetlenséggel és igazságérzettel, a vármegye minden tagjának java és intézményei fejlődése iránt a legkövetlenebb érdeklődéssel, a legnagyobb buzgósággal és munkássággal viselte, mely kiváló tevékenysége által apostoli királyunk legfelsőbb elismerését is kétszer vala szerencsés kiérdemelni; tekintettel arra, hogy a szoros értelemben vett hivatali ügykörön kívül egész közeleti működése a hazai tudományosság terén ugy a hazában, mint hazánk határain kívül széles körben elismert neve az általános közbecsülést személye iránt megszerezte, s nevének disze vármegyénkire is melegítő fényvel sugárzik vissza:

a vármegye közönsége kegyeletes és jól eső kötelességének ismeri Csató János aa., szeretett alispánjának a vármegye szolgálatában eltöltött negyedszázados alispánisága alkalmából Őt a legbelsőbb érzésből üdvözölni, kiváló érdemeit a legnagyobb elismeréssel jegyzőkönyvében megörökíteni és biztosítani szeretett alispánját arról, hogy a törvényhatóság azon legbensőbb szeretettel, halás tisztelettel és együttérzéssel, mely az Ő eddigi sikereinek egyik főtenyezője vala, továbbra is változatlanul fentartja és ápolja; és kifejezést adni azon igaz szívből jövő jó kívánatának, miszerint a fejedelmi kitüntetésből és a vármegye közönségének ezen szeretet- és bizalomnyilvánításából újabb erőt merítvén, még sok időt szentelhesse a vármegye szolgálatának.

Az indítvány megtétele után Zeyk József br.

főrendbírái tag üdvözölte az ünnepeltet következő szép beszédével:

Méltóságos főispán!

Tisztelt közgyűlés!

Az állandó választmány indítványát magamévá téve és elfogadásra ajánlva, pár szavam van ünnepeltünkhez.

Nagyságos alispán ur!

Midőn nagyságodhoz szólok, nem tudom, miu kezdjem, bokros érdemeit soroljam-e elő, melyek negyed századon át megyénk közvéleményét ragaszkodás és törhetlen bizalomra hangolták, vagy ezen ragaszkodás és törhetlen bizalomnak szebbnél szebb kifejezéseket keresve, nagyságod iránt érzett tiszteletünket, szeretetünket öntsem melegen melegebb szavakba.

Nagyságod, ki megyénknek bizalmunkból 25 évtől fogva alispánja, ezen hosszú időnek minden napját, óráját és percét nagy kötelességérzettel, meleg gondoskodó szeretettel, mindig igazságosságtól vezettetve és fenkölt szabadelvű irányban, megyéje ügyeinek anyagi, szellemi, nemzeti fejlődésének előmozdítására szentelte. Hosszu volna felsorolni, hogy mint a megye alispánja, mint az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egylet megyei főokjának alelnöke, mint a megyei történelmi társulat és Kárpát-Egylet megteremtője és elnöke, mint a megyei gazdasági egylet alelnöke és az enyedi ev. református főiskola hosszú időn át al., most főgondnoka, a közigazgatás lelkiismeretes és igazságos vezetésével, s mind ezen anyagi és szellemi téreken tanúsított ernyedetlen buzgóságával minő megszámlálhatlan szolgálatokat tett megyénknek.

Természetes tehát, nagyságos uram, ha az egész megye, a megyei közgyűlésnek ifja-öregje, részint példányképeket látva nagyságodban, részint a megye és haza szolgálatában nagy érdemeket szerzett hű bajtársnak tekintve, egy szívvel, lélekkel, a legnagyobb ragaszkodás és szeretettel vesszük körül a mai napon, és mind azon forró óhajással szívünkben nyújtjuk nagyságod felé baráti jobbkunkat: Adja meg a mindenható nagyságodnak és nekünk, hogy még sok, sok éven át kiérdemelt megelégedéssel és viruló egészségben maradjon alispánunk.

Végül indítványozom, fogadjuk el egyhangulag az állandó választmány indítványát és annak megfelelően mondjuk ki, hogy a nagyságos alispán ur iránt a megye közgyűlése által kifejezett meleg elismerés vétessek jegyzőkönyvre.

Török Bertalan országy. képviselő, megyebizottsági tag a következő ünnepi beszédét mondotta el: Mélyen tisztelt közgyűlés!

Lángoljon fel szívünk és ülünk örömmünnepet a falak között, talán utoljára, mielőtt a hunyó felben levő századdal leomlanának, hogy egy szebb, egy fényesebb hajléknak adjanak helyet. Ülünk örömmünnepet azon férfiu tiszteleterre, kinek élete abban a korban kezdődött, mely e teremből kisugárzott sza-

badság eszméi küzdelmeinek fénykora volt, ki kész volt életét feláldozni a harcmezőn ez eszmékért s kinek az isteni gondviselés megengedte, hogy a békében is ez eszmék valóításáért küzdjön és munkáljon.

Boldog a magvető, ki békében arathatja vésztől, vihartól feltett vetésének arany kalászeit. Boldog, ki nemes, nagy eszméinek diadalát érheti meg. Boldog a hős, ki hulló vérenek cseppjei nyomán a győzelmet érzi szárnyra kelni.

A mi eleink is magvetők voltak, t. közgyűlés, de — fájdalom — kevesen élnek közülök, hogy az aratás munkájában velünk részt vegyenek. Ami eleink is nagy eszmékért küzdöttek, de a diadal öröme a mi örökségünkbe jutott. És domboru sírhalmok alatt csöndesen nyugszik hőseink nagy része, kik törvényért, jogért és igazságért ragadtak fegyvert.

De e pillanatban ugy érzem, mintha e terembe beözönlő világosság ragyogó sugaraival a multak nagy alakjainak szellemei is beröppennének és szívünket, lelkünket közvetlenül megtöltenék ama fenséges érzeményekkel, mely magasztos percekben az ő szíveiket is forró iudulathoz hozta.

Igen, ugy érzem, hogy nem tékoztunk el az ősök örökségét; látom, hogy hiven safarkodtunk fenséges eszméik hagyatékával; friss koszorukat, az emlékezet el nem hervadó virágait látom a hősök sírjain s a közbekében való egyetértésnek, a király és haza iránti szeretetnek mind teljesebb nyilvánulásait tapasztalhatom.

Es hogy ilyen érzeményekkel eltelve ilyen alkotmányos életnek örvendhetünk vármegyénkben: abban nagy része van a te szivednek s a te munkádnak, vármegyénk köztiszteletben álló alispánja! 25 év óta állsz mint alispán vármegyénk élén s e 25 év alkotásainak nagy munkáihoz a te neved fűződik! Igazoljta ezt a fejedelmi kitüntetés, mely hazafias érzelmekkel telt kebleden fénylik; bizonyítja e közgyűlés minden tagja, kik tiszteleterre gyűltünk össze s kinek nevében szívből köszöntelek, régi munkatársad!

Fogadd tőlünk szerencsés kívánatainkat a fejedelmi kitüntetésért; fogadd köszönetünket fáradhatlan, lelkes munkásságodért s fogadd azon forró ohajtsunkat, hogy a Mindenható kegyelme áldjon és tartson meg erőben, egészségben, törhetetlen munkakedvben sokáig, hazánk és vármegyénk javára!

A zugó éljenek elhangzása után dr. Bunca Ágoston gör. kath. kanonok, megyebizottsági tag jelentkezett szólásra és szép román nyelven, retorikailag keked, szépen kidolgozott beszédében üdvözölte az ünnepeltet, mint azon férfiu, ki mindig hűséges harczosa volt annak, hogy e vármegyében a békés egyetértés, kölcsönös tisztelet érvényesüljön és ki tényféleg egyik faktora annak, hogy Alsófehér vármegyében a különböző nemzetiségek békés egyetértésben, testvéri egyesülésben élnek. Üdvözlí az alispánt jubileuma alkalmából. Zugó tapsok, helyeslések, éljenek kísérték a

hüller gyakorlati szabályzatát s ily cím alatt adta ki: „Hadi exerciciium, vagyis Gyalogregimentek gyakorlása“, mely nyelvünkre fordított Kovács János M. által.

Szekely Samuel több csatában vett részt. Szirmay gyalogezredbeli százados 1753-ban nyugalomba vonulván, Faber ezredes latin munkáját magyarra fordította s e czimen adta ki: Hadi embernek oktatása.

Károlyi Ferencz gr. tábornok, midőn már öregebb napjaiban a harcztéren kapott sebei következtében a szobát őrizni volt kénytelen: francia műveket fordított s azokat Nagykarolyban állított nyomdájában nyomatta ki. De két bibliai históriát is adott ki.

Szekér Joakim cziszterci rendbeli tábori pap, aki megírta a „Magyarok eredetét a régi és mostani magyaroknak nevezetesebb cselekedetével együtt“ azokért, kik nagyobb történelmi könyvekben szükölködnek és kik előtt a latin nyelv ismeretlen. És végre az asszonyi rendért, hogy ez más erkölcsparáló könyvek helyett illetéu elmetápláló és okosságot élesztő dolgok olvasásában töltse unalmas óráit. Leírta „A Marengói csatát s az azt megelőző körülményeket“. Továbbá adott ki egy „Hadi tudomány“-t is.

Nemzeti irodalmunk életrekeltében nagy érdemük van a testőröknek. E kardforgató írók kis lelkes köre a művelődés terjesztése által akarta terjesztetni a magyarságot. Vezérök Bessenyei György volt. Az ő fellépésétől számítjuk az irodalom megújodását. A nemzeti nyelv érdekében teljes elismerésre és hála méltó lelkes. igaztást fejt ki. Hozzá csatlakoztak Orczy Lőrincz báró tábornok, ki még „az ágyuk zengése közt“ kezdett verselni. Báróczy Sándor, az új magyar szépprózai stíl megalapítója, ki 1760-ban esküdött fel testőrnek, a honnap 1802-ben mint ezredes nyugalomba vonul. Naláczy Sándor br. majd korának kényeztetett kedvence, Baresay Ábrahám, az elegáns poeta. Az elbe-

szelő prózának fellendítője Dugonics András kegyesrendi papot a katonai írók között is fel kell említenünk két művéért, amelyek elseje „Nevezetes hadvezérek“ 1817-ben jelent meg, a másik pedig „Magyarországi várak leírása“ kéziratban maradt.

Gvadányi József lovas generálist a régi hagyományok kultusza vonta az írói pályára. Hadi pályáját 1743-ban a Szirmay-gyalogezredben kezdte. Majd a lovassághoz lép át, végigharcolja a hetéves háborút. Ő volt az elővédparancsnoka Hadiknak ama vállalat alkalmával, midőn ez Berlint megsarczolta. 1783-ban vonult tábornoki ranggal nyugalomba.

1789-ben írta meg „A mostan folyó török háborura tzelező gondolatait“, melyet „Nándorfejérvárnak megvétele“ című munkája követett. 1790-ben bocsátotta közre az elaludt vérű magyar szívek felszerkentésére és multságára „Egy falusi Notáriusnak Budai utazását“, mely sokáig kedves könyve volt a magyar közönségnek, személye pedig a magyar hagyományok egyik legnépszerűbb alakja. Ilyen népszerű és emlékezetes másik főművének alakja is, Gvadányi az 1792-iki országyűlés alatt Budán tartózkodott; ez alkalommal a hölgyek addig kérték, hogy a notáriushoz hasonló „játékos munkát“ írjon, hogy megigérték nekik. Megírta tehát „hazánk dalmáinak kedvéért“ Rontó Pálnak viselt dolgait.

A hazai nyelvet mivelő tiszték mellé sorakozik Kónyi János örmester, a nemes magyar nemzet egytgyű hadi szolgálja, ki rendkívül buzgósággal sokat írt és fordított. A Zrínyiász-ból magyar hadi románt-készített s ezzel elrontotta azt.

Fazékas Mihály a „debreczeni kör“-nek tudós tagja 1796-ban; meglelt férfikorában mint főhadnagy nyugalomba lépett s Debreczenben telepedett le. Itt a tudományokkal foglalkozik, verselget s egyházat s városát szolgálja.

Kisfaludy Sándor, belefáradván a katonaeltebe, itthon telepedett le s közrebecsátotta Himfy dalait, melyet a nagy közönség elragadtatással fogadott és énekelt. Himfyhez hasonló fogadtatásra leltek a „magyar előidőkből“ írt regéi, melyekben jobbara lírai hangon mond el költött szerelmi történeteket.

Részvett az 1809-iki nemesi fölkelésben, mint a zalamegyei lovas inszurgensz őrnagya; József nádor segéltisztjévé tette s ezen minőségben fordította „A gyakorlás Regulamentumát“. Később Ferencz király meg akarta iratni az inszurrekció történetét s a nádor e feladattal Kisfaludyt bízta meg. Kisfaludy két évig írta munkáját német nyelven, de az a titkos levéltárba került s napvilágot ma sem látott.

A legnagyobb magyar Széchenyi István gr. szintén mint katona kezdte meg pályáját. A százados lemondott katonai rangjáról, ott hagyta századát azért hogy törvényhozói tisztét függetlenül gyakorolhassa s vezére lett nemzetének, újjáteremtője hazájának.

A Ferencz-csatorna tervezője és készítője, Kiss Ferencz hadmérnök őrnagy, a régiségtannak nagy kedvelője, történelmi emlékekről több értekezést írt.

Kiss Károly 16 éves korában állott katonának a 37-ik gyalogezredhez s mint százados 1837-ben nyugalomba lépven, Budapesten telepedett le. A szabadságharczban, mint ezredes, a hadügyminisztérium osztályfőnöke volt. A katonai irodalmat elsőnek ő ismertette magyar nyelven. E munkája a magyar tudós-társaság kiadta „Tudománytárban“ látott napvilágot.

Ezzel végig is mentünk volna, a magyar irodalom kardforgató alakjain. Látni való, hajdan kardnak csörgeése közepett fakadt a dal, — ma nem fog már kardot a költő. Hauerha veszedelemben a haza és nyakunkon a munka. Mert a hogy Petőfi, a nagy, karddal kezében zengte sziaj dalait, nem haboznék azoképp ma sem kardot fogni hazájáért a legmodernebb költő sem.

tudós
mai n
Es
csend
álló
megh
megil
lök e
fejzt
iránt,
fehér
és h
megy
támog
— sz
szava
re te
lakó
g ed
tem
s zen
Szt
szédé
E le
kifeje
ki —
tét, t
fejlöd
sértel
A
pár
gr. B
megy
misze
bizot
deve
alkal
nek
dig
enyed
ennel
jeles
Ze
ditvá
a köz
lag e
A
ispán
az an
merit
A
teren
az a
felaj
szép
zotts
ispán
szép
ragas
Pá
keres
zöljé
vény
egy
küld
tét.
alisp
1.
kórha
várm
2.
polgá
3.
h. p
4.
re n
5.
mest
6.
czo
7.
J á k
Szi
szón
8.
nok:
9.
Cs á
10.
mely
kir.
mu e
hez d
sóbá

tudós kanonok beszédét, ki szokott ekesszólásával a mai napon tényleg igen nagy hatást ért el.

És most Csató János alispán állott fel. Néma csendben, feszült figyelemmel fordult a sok száz tagból álló közgyűlés az alispán felé, hogy ennek beszédét meghallgassa. Az alispán meghatottságtól rezgő hangon, megilletődéssel kezdett beszédébe és az egyes felszólalók érveire reflektálva, mely háláját, mely köszönését fejezte ki első sorban ő Felsege szeretett királyunk iránt, ki őt legfelsőbb kintetésében részesítette; Alsófehér vármegye törvényhatósága iránt, mely őt oly sok és hosszú éveken át bizalmával tüntette ki és a vármegye főispánja iránt, ki munkásságában munkatársa, támogatója volt. Ami szívében volt, azt elmondtam, — szölt az alispán — ami szívében van, azt egyszerű szavakkal fejezem ki: Legyen Isten áldása szeretett vármegyénken, annak minden egyes lakóján, hogy e vármegye szabadon és elégedetten, boldogságban fejlődhesse. Éltetem utolsó perczéig Isten áldását kérem szeretett vármegyénkre.

Szünni nem akaró zugó éljenek követték az alispán beszédét és mire nagynehezen helyre állott a csend, Miksa Elek bizottsági tag szólalt fel, elismerését ohajtván kifejezni a vármegye főispánja, Zeyk Dániel iránt, ki — ép úgy, mint a vármegye alispánja — egész életét, teljes munkásságát Alsófehér vármegye jóvoltának, fejlődésének szenteli. Általános helyeslés, éljenzés kísérték a szónok szavait.

A bizottsági tagok felszólalásai után ismételtén Gáspár János vármegyei főjegyző jelentkezett szólásra és gr. Bethlen Sándor, Zeyk Gábor és számos megyebizottsági tag azon kérését terjesztette elő, miszerint sanctionálja a közgyűlés nevezett megyebizottsági tagoknak azon eljárását, hogy gyűjtést rendezve, Csató János alispánnak 25 éves jubileuma alkalmával egy díszkardot vettek emlékebe, azt nevezettnek át is adták, a gyűjtésből fennmaradt összeget pedig mint Csató János alapítványt a nagyenyedi Bethlen-főtanodánál helyezték el olyformán, hogy ennek kamatait évente egy a természettudományokban jeles előmenetelű tanuló mint jutalmat élvezze.

Zeyk Dániel főispán az előterjesztett két indítványt határozathozatalra a közgyűlés elé terjesztvén, a közgyűlés a két indítványt lelkesültséggel egyhangúlag elfogadta.

A határozatok enunciaciója után Zeyk Dániel főispán a bizottsági tagok megjelenését megköszönve, az annyira emlékezetes közgyűlést — tárgysorozata kimerítettvén — befejezettek nyilváníttotta ki.

A közgyűlés berekesztése után magában a közgyűlési teremben gr. Bethlen Sándor megyebizottsági tag az alispánnak egy — a megyebizottsági tagok által felajánlott — remek kivitelű, vert ezüstből készült szép díszkardot nyújtott át, tolmácsolván a megyebizottság ragaszkodását, tiszteletét és elismerését az alispán iránt. Az alispán meghatottan köszönte meg a szép emléket és különösen a törvényhatósági bizottság ragaszkodását és elismerését.

Pár percczel a közgyűlés után az egyes küldöttségek keresték fel az alispánt, hogy őt ez ünnepnapon üdvözöljék. Az alispán diszmagyarban, a vaskorona-rend jelenyével mellén az alispáni kis teremben fogadta az egyes küldöttségeket és az üdvözlőkre minden egyes küldöttségnek pár szívélyes szóban fejezte ki köszönetét. A küldöttségek a következő sorrendben járultak az alispán elé:

1. Megyei tisztikar; csatlakozik: a) a megyei kórház; b) a filloxera-biztos; szónok: Gáspár János vármegyei főjegyző.
2. Nagy-Enyed város; szónok: Kovács Gyula polgármester.
3. Abrudbánya város; szónok: Miski József h. polgármester.
4. Gyulafehérvár város; szónok: Novák Ferencz kir. tanácsos, polgármester.
5. Vizakna város; szónok: Szőcs József polgármester.
6. Kör- és községi jegyzők; szónok: Tanczos János körjegyző.
7. Egyházak: a) róm. kath., szónok: Imecs Jákó esperes, plébános, kanonok; b) ev. ref., szónok: Szilágyi Farkas ev. ref. lelkész; c) izraelita, szónok: Grünfeld Dávid.
8. Ev. ref. Bethlen-főtanoda előjárósága; szónok: br. Zeyk József főgondnok.
9. Katonáság és csendőrség; szónok: lovag Csájkovszky Jenő százados.
10. Állami tisztviselők: a) a kir. törvényszék, melyhez csatlakoztak: kir. ügyész, kir. járásbíró, kir. körjegyző, kir. fegyintézet, szónok: Nemes Sámuel kir. törv. elnök; b) kir. pénzügyigazgatóság, ehhez csatlakoztak: kir. adóhivatal, kir. pénzügyi bizottság, sóbánya-hivatal, szónok: Reinbold Olivér kir. ta-

nácsos, pénzügyigazgató; c) kir. állampépítészeti hivatal, kir. kulturmérnökség, kir. osztálymérnökség, melyekhez csatlakoztak: állomásfőnökség, kir. postafőnökség, szónok: Albert Iván főmérnök, állampépítészeti hivatali főnök; d) kir. erdőhivatalok, szónok: Dezső Zsigmond kir. főerdész.

11. Tanító-testületek; szónok: dr. Szabó Mihály kir. tanfelügyelő.

12. Alsófehérvárm. Történelmi Társulat; szónok: Török Bertalan orsz. képviselő.

13. Ipartestület, csatlakozott: önképző-kör; szónok: ifj. Winkler János.

14. Tűzoltók; szónok: Horváth Miklós főparancsnok.

A megyei tisztikar, úgy a vármegye négy városának küldöttsége az üdvözlőalkalmával az alispánnak a megyei és városi tisztviselők arcképeiből összeállított művészi kivitelű albumokat nyújtottak át, melyekben a vármegye közigazgatási tisztviselőinek arcképei bennfoglalva és mely kedves emlékül szolgál az ünnepeltnek. A kör- és községi jegyzők küldöttsége pedig egy 400 koronáról szóló adomány-levelet nyújtott át azon kéréssel, hogy ez összeg és illetőleg annak kamatait az alispán tetszés szerinti jótékony célra használja fel.

Majdnem délutáni két óráig tartott a küldöttségek fogadtatása. Kedves, családias jellegű volt, midőn a küldöttségek fogadtatása végén a vármegye ornithologusai, természetkedvelői nevében Nemes Sámuel, Buda Ádám, dr. Magyar Károly és többen üdvözöltek az alispánt, mint szeretve tisztelt kartársukat.

Az ünnep második része a délutáni 2 órakor a sétatéri fedett táncz helyiségben megtartott banquette volt. Az ünnepelt alispán tisztársai kíséretében egy negyed három órakor jelent meg a teremben és a mintegy 350 tagból álló ünneplő közönség hatalmas éljenéi, a Rákóczi-induló hangjai mellett foglalta el helyét az asztalfőn Zeyk Dániel főispán és Lukács Béla v. b. t. t. között.

A banquettről külön szólunk. Igen jó kedélyhangulatban és vidáman folyt le. Az első felköszöntőt ő Felsegére Zeyk Dániel főispán mondotta; a szép felköszöntőt az ünneplő közönség állva hallgatta meg. Az üdvözlő felköszöntők sorát br. Kemény Géza nyitotta meg, az ünnepeltet köszöntvén fel. — Ugyancsak az ünnepeltre mint tisztársra emelte poharát Gáspár János vármegyei főjegyző. A kormányt gr. Bethlen Sándor köszöntötte fel nagy tetszést keltve. Az ünnepeltet a vármegye négy városa nevében Kovács Gyula polgármester; a pénzügyigazgatóság nevében Reinbold Olivér pénzügyigazgató, a megyebizottság nevében dr. Hosszu László-kanonok üdvözölték kiválóan szép, lelkes köszöntőkben.

Dr. Hosszu fényes beszéde után dr. Varró László tb. főjegyző a Csató János alispánhoz érkezett üdvözlő sürgönyöket olvasta fel, — ezek közül kiemeljük a következőket:

Huszonöt éves alispánsága alkalmából fogadja kérem őszinte meleg üdvözlőmet ama kívánságom kíséretében, hogy az Ur Isten Nagyságodat érdemteljes közszolgálatában a haza és vármegye javára még sokáig éltesse.

Lukács László pénzügyminiszter.

Alsófehér vármegye ünnepén, midőn Nagyságodat 25 évi kormányzat hálás elismerésűl örömmel üdvözlö, fogadja kérem legőszintébb szerencsekívánataimat.

Az isteni gondviselés tartsa meg Nagyságodat sokáig jó erőben s a vármegye javára irányzott buzgó törekvéseit részesítse bőséges áldásában.

Magamat tapasztalt nagybecsű hajlamaiba ajánlván, kiváló tisztelettel maradok Nagyságodnak B.-falván, 1899. 11./IX. lekötözött szolgálja

Dr. Mihályi Viktor
gyulafehérvári és fogarasi érsek és metropolita.

Nagyságodnak mai ünnepeltetésén őszinte tisztelőihez sorakozik lélekben és testi-lelki boldogságért imádkozik

Majláth erdélyi püspök.

A mai nap örömeiben őszintén osztozom azokkal, akik érdemeid elismerésével ünnepelnek.

Dr. Bartók György ev. ref. püspök.

Alispánágának negyedszázados jubileumán, ha távolból is, részt kívánunk venni. Örömmel gratulálunk és kérem az Istent, adjon erőt és kedvet, hogy eddigi kitartó működését még sok éveig folytathassa nemzetünk és Alsófehér vármegye javára.

Br. Kemény Kálmán.

Szolgáltad hazádat karddal, tollal, munkásságod önzéstelenségével, fényes szellemeddel, szívednek minden dobbanásával. A szoba munkája áldást hozzon a hazára, dicsőséget, szabadságot és nemességet a szolgáló. Éljen Csató János!

Solymosy Elek.

Holnap tartandó ünnepélye alkalmából, melyen én gyöngélkedésem miatt sajnálatomra részt nem vehetek, fogadja szíves üdvözlőmet. Mely tisztelettel Balázsfalva, 1899. szeptember hó 11-én.

Moldován M. János prépost.

Sürgönyileg fejezték ki szerencsekívánataikat még: Gróf Teleki Gusztávné, gróf Teleki László, báró Kemény György, báró Horváth Ödön, Csiki László főgyógyász, Nagy Albert főtörzsorvos, Madarász Gyula és családja, Fritz, dr. Bikfalvi, Lickl állattenyésztési felügyelő, Kovrig Tivadár főmérnök, Jánky Kálmán, Bodor János zágoni lelkész, Nagy Károly teológiai tanár, Bálint Ferencz erdélyi püspökségi főerdész, Opreán lelkész, Molnár, Zahumenszky, dr. Papp Lőrincz, Sturm Mihály, Persián Márton, Balogh Imre, Tabakovits Sándor, Sidló Ede, Nagy Kálmán, Székely Albert, Löwy József (Abrudbányáról), Bretter Mór, Czitrón József, Macaveiu lui Moise, Joan G., Macaveiu Aviron, Macaveiu Alexandru, Macaveiu Cator Alexandru, Macaveiu lui Sándor a hadnagyuloi Alexandru, Dávid Janutiu Niculăe Csomba Buesumból, Draia József községi bíró, Molnár Árpád Abrudbányáról, Ávéd Jákó, Siaberger Salamon, Ferenczy ev. ref. lelkész és Montáni esperes Zalatharól, Dániel alelnök, Cseresnyés pénztárnok Balázsfalváról, Vári Gábor Abrudbányáról.

Minden egyes felolvasott sürgönyt és levelet a közönség zajosan megéljenzett.

A sürgönyök felolvasása után Csató János alispán szólott általános figyelem és élénk helyeslések között. Visszatekintve a 25 éves multra, az ezen idő alatt Alsófehér vármegye hazafias közönségének áldásos, a haza érdekében kifejtett munkásságát esetele és a vármegye közönségének legmélyebb háláját, tiszteletét fejezte ki. Élterti Alsófehér vármegye közönségét.

Dr. Mohay Sándor orsz. képviselő a főispánt, Miksa Elek a vármegyét elterti, br. Zeyk József főrendiházi tag az országgyűlési képviselőket, Dr. Werner Gyula orsz. képviselő a vármegye városait köszöntötte fel. Zeyk Gábor orsz. képviselő az egyházakra mondott felköszöntőt. Török Bertalan Lukács Béla v. b. t. t., mint Baross méltó utódát elterti. Váró Ferencz az állami és vármegyei tisztviselőkre emeli poharát. Most általános csend és figyelem között szól Lukács Béla v. b. t. t.; megköszöni az iránta tanúsított figyelmet és a vármegye lakosságának szép egyetértésére üríti poharát. Dr. Ebergényi Sándor a községi és körjegyzőket, Dr. Varró László az iskolákat elterti. Dr. Garda Kálmán a katonaságot köszönti fel, viszont lovag Csájkovszky Jenő honvéd százados a polgárságot. Igen szép felköszöntőt mondott Csató alispánra Benedek Károly, szülőföldének Alvincznek ev. ref. lelkésze; Krengl Sándor körjegyző pedig a jegyzői kar nevében köszönti fel ugyancsak az alispánt. Szép volt Csató János alispánnak br. Kemény Géza, br. Zeyk József Miksa Elek és Szalánczy Lőrinczre, mint a régi idők vezérférfiaira mondott felköszöntője.

Már esteledni kezdett az idő, midőn még javában folyt a köszöntétek és bizonyára el is tartott volna a késő esteli órákig, ha a tisztelet-kifejezésnek egy másik pontja nem keltette volna fel a felkelésre könnyen hajló közönséget, t. i. a város közönsége által az ünnepelt alispán tiszteletére rendezett faklyás menet, mely lengő zászlók alatt, a tűzoltó-zenekar igazán derekas zenéje mellett, kiváló polgárok által vitt faklyák zászlainak lobogó fényétől tündöklően vonult a vármegyei közgyűlési termének ablakai elé, hol az ünnepelt alispán várt Zeyk Dániel főispánal, a vármegyei tisztikarral és számos tisztviselővel. Zugó éljenzés harsant fel, mikor a menet meglátta kedves alispánunkat, kit mélyen meghatott a gyöngéd figyelem ez impozáns megnyilatkozása. Alig hangzott el a „Hymnus“ imaszó és dallama, előlépett Balogh Ferencz, az ujonan választott városi főjegyző és hangsúlyozva, hogy míg a mai nap ünnepségei különösen az alispánnak, a kiváló tudósának, a nagy ember-barátnak szólottak, Nagy-Enyed városa most derek, általánosan tisztelt és szeretett polgárát ohajtja ünnepelni. Üdvözlő és elterti Csató Jánost, mint Nagy-Enyed városának régi kipróbált, derek polgárát. A faklyák lobogó fényénél a kivilágított vármegyei közgyűlési termének egyik ablakából válaszolt a tudós alispán. Mint polgár szólott polgártársaihoz és megköszönve a fényes ovációt, Nagy-Enyed városának polgárait, szeretett polgártársait elterti, a városnak meg fényes, megelégedett, boldog jövőt kíván.

Elhangzott szeretve tisztelt alispánunk ajkairól az utolsó szó, a fényes faklyás menet harsogó zene mellett vonult el az ünnepelt előtt vissza a városláza előtti térre és mig ott a lassan elhunó faklyák tűze-

ben gyönyörködtünk, emlékünke visszatért a mai fényes nap ezer eseménye, melyek mindenikének egyedüli célja és ohaja volt: Isten tartsa soká derék alispánunkat!

Az iparos ifjak önképzőkörének estélye.

Nagy-Enyed, 1899. szept. 9.

Az iparos ifjak önképzőköre, eme derék egyesület, e hó 9-én műkedvelői előadással egybekötött estélyt rendezett a városház nagytermében.

Az iparos ifjak hason vállalkozásai városunk közönsége előtt már is jó hírnevnek örvendenek és így a mai est is telt házat és anyagi jövedelmet biztosított részökre. De meg volt — mint más hason alkalommal — ez estén is az erkölcsi siker. A műsor, az utolsó számtól eltekintve, ügyesen volt összeállítva és sok élvezetést nyújtott. Szokásuktól eltérően az iparos ifjak ez alkalommal nem egy nagyobb ismert népszimulével próbálkoztak meg, hanem a zene és ének terén, több ének- és zene-darab előadásával ohajtották műsorukat élvezhetővé tenni. Előre kijelenthetjük, hogy e téren is tisztességes sikert arattak.

Az estélyt vig monolog előadása nyitotta meg. Gerendi Albert igen ügyesen és helyes hanghordozással, kiemelve a komikai részeket, adta elő Ábrányi Emil „A krakéler” című monológját. Ezt követte Gerger Malvin éneke, ki Kenedy „Találkozunk, nem bucsuzunk” című dalát énekelte igen szépen Jakab Erzsébet precíz zongorakísérete mellett. A műkedvelők egyik igen tehetséges tagja: Kiss Albert, a „Gésák” országszerte ismert Vun-Csi-kupléival próbálkozott meg; helyi érdekű kupléi zajos tapsokra ragadták a közönséget, mely több ízben megismételtette a már ismert, de mindig szívesen hallgatott mókákat. Gabányinak „A szórakozott kisasszony” című vig monológját ügyesen, talpraesetten adta elő Egressy Teréz, hozzá járulván sikeréhez szépségével és szép színpadi alakjával. Debreczeni Károly szép, fülbemászó hangjával népdalokat énekelt és a közönség kíváncsiára meg is ismételte azokat.

Bátran elmaradhatott volna a műsor utolsó száma. A műkedvelők — Isten tudja kinek tanácsára és kinek ajánlatára — egy, e század elején megírott, sajnós, magyarra is lefordított, régi német férczművet, egy egyfelvonásos bohózatnak címzett darabot vettek elő és „Az egyetlen kabát” című elő is adták. E vállalkozásuk azonban kárba vesztett, mert bármint igyekeztek is a közreműködők — Teleky István, Gilla Miklós, Szathmáry József, Kiss Albert, Hegyessy János és Polony Domokos, — a darabba életet önteni, a semmiből ők sem tudtak teremteni valamit. A közönség unottan hallgatta végig e német bornírtást. Az e darabjal járt fiasok tanácsul szolgálhat az iparos ifjaknak, maradjanak meg a színművelés kultiválásánál; ezek színrehozatalával nagyobb hatást érnek el, mint ha oly darabok előadásával próbálkoznak meg, melyeknek előadása erejüket felülmulja.

A műsor végeztével táncra perdült a fiatalság és lelkesen, kedvvel áldozott a késői éjjeli órákig e mulatságnak. A négyeseket 40—50 pár táncolta.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.**

— **Erzsébet királyné emlékeztetének** kegyelettel hódolt e hó 11-én városunk közönsége is. A középületeken és sok magánházon fekete lobogó hirdette a szíveken élő gyászt. A róm. kath. templomban gyászmise tartott, melyet Deli Ódön házfőnök nagy segédlettel celebrált s melyen a hatóságok, Zeyk Dániel főispán vezetése alatt, testületileg vettek részt. A mise alatt Veress Gábor vezetése alatt a tanító-képezde dalkarából városunk hölgyei közül többen egy szép requiemet énekeltek. Gyászmise volt a helyi gör. kath. templomban is, hol a városi hatóság szintén képviseltette magát.

— **Erzsébet királyné emlékére** emelendő templom javára f. hó 10-én Török Bertalané, Krismanits Vilmosné, Bajnovics Arthurné és Korbuli Balintné, 11-én pedig dr. Donogány Jakabné, Krismanits Vilmosné, Folyovich Sándorné és Bajnovics Arthurné gyűjtötték a róm. kath. templomban igen szép eredményt, mi közönségünk kegyeletos érzelmeit — vallás-különbség nélkül — szépen jellemzi.

— **Hymen.** Lázár József ó-dellői állami tanító e hó 9-én vezette oltár és illetőleg anyakönyvvezető elé Vass Anna m.-bogati állami tanítónőt M.-Bogáton.

— **Gyászír.** Egy derék, köztisztelőben álló, puritán életű és jellemű öreg ur hunyta le szeméit az

örök álmra hétfőn, Maros-Ujvárt. Csuka György, Csuka Domokos főszolgabíró édes atyja halt meg hirtelen Maros-Ujvárt e napon, mély gyászba borítva nagyszámu családját. A milyen csendes volt élete, oly csendesen hunyt el; előző este még jókedvűen vacsorált övéi körében s reggel már halott volt, minden szenvedés nélkül agyszélhűdés ölte meg 73 éves korában. A ki csak ismerte, nagyra becsülte az igazi család-apa, puritán jellemű férfiak és mintaképét s halála széles körben nagy részvétet keltett, mely e hó 13-án lefolyt temetésén impozánsan nyilatkozott meg. A le-sújtott család sajgó sebére gyógyírt, a tisztos halottnak csendes pihenést kívánunk!

— **Filloxera.** Borbánd, Miklóslaka és Paczalka község szőlőiben a filloxera jelenléte megállapítván, ezen körülmény köztudomásra hozatik. A városi tanács-tól. Nagy-Enyeden, 1899 szeptember 6 án. Kovács Gyula, polgármester.

— **Az igen szépen sikerült alispáni jubileum** örömeire more patrio természetesen jóízű ebédre vált a nagyszámu, messze vidékről összesereglett közönség, köztük sok előkelő notabilitás. Éhesek is voltak, 3 frtot is fizettek, a vidám hangulat pedig áhálános volt. Hogyne! örömmünepet ültünk! Jött a leves; hideg is volt, kissé furcsa ízű is volt, de a publikum jó kedvében mégis megette a kokkás laskát. Utána bort ittunk s diskurálni kezdünk. Egy félóra mulva eszünkbe jutott, hogy a nyomtatott étlap még ígér holmi enni-valót. „Körözött angol bélszín” állott a programon, de nem volt asztalon! Vártunk. Közben rossz viczek röpködtek. „Bizonyosan Angliából rendelték, de utközben elveszett, most körözök, hiszen jelezve is van”, mondta az egyik. „Az hiszem, hogy a vadász-társulat nem záratta el a városon a kopókat s ezek megéreztek a vadhus-illatot”, mondta más. Egyszer csak előrobog a válogatott pinczérserég és hoz „töltött káposztát”, hozzá valami sült-főtt disznóhúst. Általános tetszés követte e sikerült meglepetést s a menu kedélyes átszőkkenését. Valami hibája kellett legyen azonban az étlap e disz-pontjának, mert a hus és főzélék nagy része a tányéron maradt. Igyekeztünk azonban borral lenyomtatni a kóstolt falatokat és — vártunk. Határozottan kevesebb idő, mint félóra mulva, jött a körözött, de feltalált angol bélszín. Színe kívül barna, belül vörös volt, no ez igazi angol illata is volt, melyet azok, kik angomaniában szenvednek, délvidéki öreg berbécshus illatának, a többiek egyszerűen csodálatosnak találtak. És addig csodáltak, hogy elfeledték — megenni. Amint tudjuk, magyar ember szereti az almás és turós rétest. Hozták. Persze — néhány szempillantás mulva. Kivet-tük, felvágtuk, megkóstoltuk, éhesek voltunk, cukros is volt, felig megettük. Jött sajt és „vegyes gyümölcs”. Ez utóbbi egészen természetes volt és tíz-tizenkét személyre csinosan lett gruppirozva. Pld. tíz apró szilvával körözött dió-alapon 3 szőlőfűrt-részlet, 2 barack, tetején egyetlen cikkk sárgadiunye, melyet illendőségből senki sem emelt le. Következett egy rendkívüli szám, melyet különösen a káposztával és anglus sülttel barátságosan viszonyba, helyzetbe jött morosus vendégek kiengesztelésére rendezett az előzékenybanquette-főző nő. Meglepi szépen egymásra rakott fehér és kakaobarna fagyalt-szeleteket hoztak oly szilárdan preparálva, hogy a meleg atmosféra valóban mit sem tudott változtatni a tömeghalmaz felületi szilárdságán. Egyszerűen szólva: azt a mézáróst, aki oly illatos hust szállít, egészség-ellenes rendőri kihágásért felelősségre kell vonni. A vendéglőst talán meutheti az a körülmény, hogy ő minden jól akart, ő kész volt minden áldozatra, hogy ő is igazán nagyon csodálkozott, hogy nem sült el jól minden, de hát a hiba már megesezt, nem lehet már rólaa tenni stb. stb. És mindezért csak csekély 3 frtot fizettünk! Jó lesz megfelelőbb vendéglőst keresni, addig pedig ne bankettezzünk!

— **Színészek városunkban.** Németh János színigazgató, kinek társulata most Szászrégenben működik, jelenben városunkban időzik és egy rövid őszi idényre ohajtja társulatát Nagy-Enyedre hozni. Az igazgatót és társulatát jó hír előzi meg; mint halljuk, mindenütt a közönség osztatlan tetszése mellett tartja meg öszszevágó, precíz előadásait; ép ez okból közönségünk különös figyelmébe ajánljuk Németh urat és jó társulatát, már annál is inkább, mert jól szervezett operett-társulata van, ezt pedig már régeu nélkülöztük. Az igazgató folyó hó 16-án bemutatás előadásul a „Boszorkányvár”-t Milöcker bájos zenéjű operettjét ohajtja előadni, mely operett ment minden frivolitástól. A társulat a leghíresebb újdonságokat hozza színre kitűnő előadásban, amennyiben több tagja a pozsonyi és kassai színházak tagjai. Bérelni 7 előadásra 6 frtjával lehet Grün-József úrnál.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, kik felejtethen drága nóm elhunytá alkalmából részvétüket távirat-, irás- és szóbelileg kinyilvánítani, és mindazok, kik drága halottam ravatalára koszorukat küldeni és végtisz-

tességén megjelenni kegyesek voltak, fogadják ez uton halás köszönetemet. Verespatak, 1899 szeptember 10-én. Jáanky Kálmán.

— **Szülők figyelmébe.** Mivel huzamosabb ideig Nagy-Enyeden tartózkodni szándékozom, hajlandó volnék német nyelvórákat adni. Ezért felkérem a t. szülöket, kik gyermekeiket (fiú és leány) jó német nyelv-oktatásban részesíttetni ohajtják, sziveskedjenek megbeszélés végett lakásomon, Szt. Király-utca 24. sz., felkeresni d. e. 11—12-ig. Özv. Baynovics Arthurné.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krig méterenkint, — japáni, chinai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig posta fordultával** küldenek: **HENNEBERG G. selyemgyáral** (es. és kir. udvari szállító) **ZÜRICHBEN.** Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. (2).

321. szám.

1899.

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a felvezei kir. járásbíróóság 1899. évi V. 140. számú végzése következtében Demeter Zsigmond lelkész által képviselt özv. Zudor Károlyné javára Vetzl Károly ellen 47 frt s jár. erejéig 1899. évi augusztus hó 24-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 315 frtra becsült következő ingóságok, u. m.: egy asztag buza, ág, szekrény nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a felvezei kir. járásbíróóság 1899. évi V. 140. §/99. számú végzése folytán 47 frt tőkekövetelés, ennek 1899. évi kamatai, 1/3 váltódíj és eddig összesen 36 frt 10 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig végrehajtást szenvedő lakásán Sz. Földváron leendő eszközölésére 1899. évi szeptember hó 16. napjának délután 3 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érin-tett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legelőbbet ígérőnek szükség esetén beszáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Felveze, 1899. évi szeptember hó 6-ik napján.

Wolff Sándor,

1919 1—1

kir. bírósági végrehajtó.

A szépség

emelésére és fentartására legkitűnőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zsírmentes készítmény a

Margit-Crème.

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szüntet **szeplőt, májfoltot, pörsenést, pattanást, bőrtkát (mitesser)** és minden más **bőrhajf.** Kisimítja a **ránccokat** és **himlőhelyeket**, még koros egyéneknek is **üde, bájos arczzint** kölcsönöz. Dr. Mosengeil és Metzger hírneves tanárok az arcon levő ránccokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas a Margit-Crème. Ha az arcot naponként Margit-Crémmeel masszírozzuk, nemcsak a szeplők, májfoltok és egyéb arcztisztatlanságok tűnnek el, hanem a ránccok, himlőhelyek és egyéb rendellenességek, melyek öreg-ség, gondok, betegség stb. okoztak.

Övszer a nap és szél befolyása ellen. Nappal is használható. **Nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr.**

Margit hölgypor 60 kr. **Margit szappan** 35 kr. **Margi foggép** (Zahnpasta) 50 kr. **Rosetter hajregenerator** az ősz hajnak eredeti színét adja vissza, 1 frt.

Hajszőkítő, bármily haját aranyzókére fest, 50 kr és 1 frt.

Tanochinin pomade, legjobb hajápoló és növesztő 35 és 50 kr.

Világosvári **Bohus hajuszpedrő** dőlczeg, szép hajusz nevelésére, 25 és 35 kr.

FÖLDES KELEMEN

Arad, Deák Ferencz-utca 12.

Bel- és külhoni gyógyszerészi és higienikus különlegességek, kötszerek, toilette-cikkek raktára. 9—10 1854. **Telefon 111. szám.**

Raktár minden gyógyszerárban.

3 frton felüli rendelmények bérmentve küldetnek.